

Sint-Maarten

algemeen ziekenhuis
emmaüs

Basisveiligheid

voor het technisch en facilitair departement

Voorwoord

Beste collega,

Van harte welkom bij AZ Sint-Maarten!

We zijn verheugd jou te mogen verwelkomen als nieuwe medewerker in ons ziekenhuis. Je maakt vanaf vandaag deel uit van een warme, professionele en ambitieuze organisatie waar veiligheid, kwaliteit en mensgerichte zorg centraal staan.

Onze zorgverlening wordt gestuurd door Openheid, Samenwerking, Kwaliteit, Ambitie en Respect (OSKAR).

AZ Sint-Maarten is een plek waar we elke dag met hart en ziel werken aan het welzijn van onze patiënten én van elkaar. We geloven dat een sterke teamgeest, open communicatie en ruimte voor groei de sleutel zijn tot een positieve werkervaring. Jouw bijdrage is hierin van onschatbare waarde.

Met deze brochure rond veiligheid willen we je alvast op weg helpen. Je vindt hierin praktische informatie, nuttige contactgegevens en een overzicht van hoe we samen streven naar een zorgzame en veilige werkomgeving. Aarzel niet om bij vragen of onzekerheden iemand aan te spreken - collega's staan altijd klaar om je te helpen.

We wensen je een vlotte start en veel succes in je nieuwe functie. Samen maken we het verschil!

Heb je na het lezen van deze brochure nog vragen, neem dan contact op met de preventieadviseur: Veerle Van Cutsem: (015 89) 11 59 – veerle.van.cutsem@emmaus.be.

Met vriendelijke groet,

De directie van AZ Sint-Maarten

Inhoudsopgave

1	RICHTLIJNEN BIJ NOODGEVALLEN	4
1.1	Algemene richtlijnen	4
1.2	Brand (bekijk tevens de actiekaart)	4
1.2.1	Druk op de branddrukknop en bel het intern noodnummer: 2222	4
1.2.2	Preventief ontruimen	5
1.2.3	Doe één bluspoging	5
1.2.4	Compartimenteer:	5
1.2.5	Vluchtweg en nooduitgang	5
1.2.6	Evacuatie	5
1.3	Opleiding brandveiligheid	5
1.4	SOS-nummers	5
2	BESCHERMING VAN DE PATIËNT	7
2.1	Handhygiëne	7
2.1.1	Basisvereisten voor goede handhygiëne	7
2.1.2	Correcte toepassing van handhygiëne	7
2.1.3	Techniek handhygiëne	8
2.2	Persoonlijke beschermingsmaterialen (barrièrematerialen)	9
2.2.1	Het dragen van handschoenen	9
2.2.2	Het dragen van mondneusmaskers	11
2.2.3	Het dragen van oogbescherming	12
2.2.4	Het dragen van een beschermerschort	13
2.3	INCIDENTMELDING	14
3	VEILIGHEID VAN DE MEDEWERKER	15
3.1	Prikongevallen	15
3.1.1	Prikongevallen voorkomen	15
3.1.2	Wat te doen bij een prikongeval?	15
3.2	EHBO / arbeidsongeval	15
3.3	Arbeidskledij	16
3.3.1	Dienstkledij:	16
3.3.2	Schoeisel:	16
3.4	Contact met ioniserende straling	16
3.4.1	Afspraken	16
3.4.2	Opleiding en informatie	17
3.5	Ergonomie	17
3.6	Welzijn	17
3.6.1	Agressie door derden	17
3.6.2	Psychosociale risico's op het werk	19
3.7	Gevaarsymbolen en waarschuwingstekens	19

3.7.1	Gevaarsymbolen	19
3.7.2	Waarschuwingstekens	21
4	SPECIFIEKE GEVAREN	22
4.1	Werken op hoogte	22
4.1.1	Preventiemaatregelen (hiërarchie).....	22
4.1.2	Gebruik van hulpmiddelen.....	22
4.1.3	Procedure	22
4.2	Werken met vuurvergunning	22
4.2.1	Preventieve maatregelen	23
4.3	Werken in besloten ruimten.....	23
4.3.1	Gevaren bij werken in een besloten ruimte:	23
4.3.2	Maatregelen:.....	23
4.4	Werken aan toestellen uit een besmette ruimte.....	23
4.4.1	Vorbereiding:	24
4.4.2	Maatregelen:.....	24
4.5	Werken in de buurt van de MRI	24
4.5.1	Maatregelen:.....	24
5	PBM MATRIX.....	25
6	HERFSTVACCINATIE	26

1 Richtlijnen bij noodgevallen

Dit hoofdstuk wil je informeren over de te volgen instructies bij noodgevallen zoals brand, rookontwikkeling, een ongeval, evacuatie van het gebouw of andere omstandigheden waarbij een dringende interventie vereist is.

Lees deze inhoud dus zeker grondig.

In en rond het ziekenhuis geldt een algemeen rookverbod. Roken is enkel toegelaten in de 2 rookstations aan de buitenzijde van het ziekenhuis en de parking P2.

1.1 Algemene richtlijnen

- Denk aan je eigen veiligheid. Is de situatie onveilig, trek dan terug tot op een veilige plaats en wacht op versterking.
- Bel het intern noodnummer: **2222**
- Geef de aard en de locatie van het incident door.
- Wees rustig en beheerst; een kalme en kordate houding is belangrijk.
- Beperk de telecommunicatie tot het strikt noodzakelijke.
- Gebruik maximaal de trappen. Laat de liften vrij voor het transport van patiënten.
- Geef geen verklaringen aan de pers; verwijs deze door naar de woordvoerder.
- Weet waar de noodkoffer staat. Deze bevat een noodtelefoon, een hoofdlamp en een nooddossier.

1.2 Brand (bekijk ook de actiekaart)

Wat moet je doen als je een brand vaststelt?

1.2.1 Druk op de branddrukknop en bel het interne noodnummer: 2222

Geef hierbij steeds volgende inlichtingen:

- je naam en dienst
- je locatie (technisch nummer)
- aard, type en omvang van het incident
- wel of geen patiënten in gevaar
- toegang tot het incident en eventuele gevaren

1.2.2 Preventief ontruimen

Evacueer alle personen uit het getroffen lokaal naar de verzamelplaats. Er zijn geen vaste verzamelplaatsen in het ziekenhuis. Een verzamelplaats is een ruimte achter minimum 2 branddeuren. Sluit na ontruiming de ramen en deuren van het getroffen lokaal en alle (kamer)deuren van het getroffen compartiment. Hou toezicht over de geëvacueerde personen in de verzamelplaats. Ontruim de naburige kamers indien nodig.

1.2.3 Onderneem één bluspoging

Een kleine, beginnende brand is meestal nog makkelijk te blussen. Overal in het ziekenhuis zijn brandblusapparaten aanwezig. Probeer met één bluspoging zo snel mogelijk de brand te blussen. Neem nooit onnodige risico's.

1.2.4 Compartimenteer:

Krijg je de brand niet onder controle, compartimenteer dan door ramen en deuren te sluiten.

1.2.5 Vluchtweg en nooduitgang

Om jezelf bij een noodgeval snel en via de kortst mogelijke weg in veiligheid te kunnen stellen, zijn een aantal vluchtwegen en nooduitgangen aangebracht. Deze zijn aangeduid met groene pictogrammen ter hoogte van de plafonds.

1.2.6 Evacuatie

Een compartiment en/of dienst wordt pas volledig ontruimd na overleg met de supervisor en/of brandweer. Evacueer alle personen van het getroffen compartiment en/of dienst naar de dichtstbijzijnde verzamelplaats. Er wordt verwacht dat artsen en arts-stagiairs zich naar de dienst spoedgevallen begeven voor het verzorgen van eventuele gewonden.

1.3 Opleiding brandveiligheid

Verschillende opleidingen zijn beschikbaar:

- e-learning: basisopleiding brandveiligheid beschikbaar via eBlox. Deze moet je verplicht jaarlijks volgen;
- brandopleiding in praktijk;
- jaarlijkse rondgang EIP op eigen dienst.

1.4 SOS-nummers

Intern:

- Intern noodnummer: **2222** met een intern toestel
- Supervisor: (015 89) 1190
- Security: (015 89) 1212
- Spoedgevallen: (015 89) 2090
- Directie van wacht: via supervisor
- Receptie (015 89) 1010
- Noodplancoördinatoren:
Maarten Walravens (015 89) 1140 / Tom Kix (015 89) 1155
- Preventieadviseur: Veerle Van Cutsem (015 89) 1159

Extern:

- Brandweer: 112
- Federale politie: 101
- Brandweer Mechelen: 015 280 280
- Antigifcentrum: 070 245 245

2 BESCHERMING van de patiënt

2.1 Handhygiëne

2.1.1 Basisvereisten voor goede handhygiëne

De basisvereisten omvatten de randvoorwaarden waaraan de handen moeten voldoen om een effectieve handhygiëne te kunnen uitvoeren. Zorgverleners met direct en indirect patiëntencontact moeten voldoen aan de 8 basisvereisten handhygiëne:

1. afwezigheid van armbanden
2. afwezigheid van ringen
3. afwezigheid van polshorloges
4. afwezigheid van nagellak
5. afwezigheid van kunstnagels
6. afwezigheid van lange mouwen
7. schone, verzorgde nagels
8. kortgeknipte nagels

2.1.2 Correcte toepassing van handhygiëne

Handhygiëne is de belangrijkste maatregel in de preventie van zorginfecties.

2.1.2.1 De 5 zorgindicaties om handen te ontsmetten

De gouden standaard binnen de zorg - wat betreft handhygiëne - is het **ontsmetten van de handen**. Bij het toepassen van een correcte techniek bereik je hiermee een kiemreductie van 99,99%.

De 5 zorgindicaties voor handontsmetting:

Het correct toepassen van deze indicaties verhindert de verspreiding van kiemen in de omgeving en zorgt dus voor een goede bescherming van onszelf en onze patiënten.

2.1.2.2 Indicaties voor handen wassen

Sociale indicaties:

- bij aanvang en beëindigen van het werk
- na rust- en/of maaltijdpauzes
- zichtbare bevuilding van de handen
- persoonlijke hygiëne (na gebruik van het toilet, na gebruik van de zakdoek, na haren kammen ...)

Beperkt aantal zorgindicatie:

- bij patiënten in isolatie voor *Clostridioides difficile* (sporenvormende bacterie), scabiës (schurft)
- bij accidentele bevuilding met bloed of lichaamsvochten

2.1.3 Techniek handhygiëne

- **Handen ontsmetten:**

- Zorg ervoor dat je voldoet aan de basisvereisten voor een goede handhygiëne.
- Neem voldoende handalcohol: 2 keer pompen.
- Zorg ervoor dat je alle delen van je handen bereikt (7 stappen).
- Respecteer de contacttijd van 30 seconden (= de tijd die handalcohol nodig heeft om alle kiemen te doden).

Correcte techniek + voldoende hoeveelheid + 30 sec. contacttijd

- **Handen wassen:** dezelfde techniek als handen ontsmetten.
Enkele aandachtspunten:
 - Maak eerst je handen nat met water en neem vervolgens zeep: hierdoor kan je de zeep beter verdelen over de handen.
 - Gebruik een papieren wegwerpdoekje om je handen te drogen.
 - Raak de kraan nadien niet meer aan.
 - Tijdsduur handen wassen: 40 à 60 seconden.

2.2 Persoonlijke beschermingsmaterialen (barrièrematerialen)

2.2.1 Het dragen van handschoenen

2.2.1.1 Algemeen

- Het dragen van niet-steriele handschoenen is geen alternatief voor het ontsmetten van de handen.
- Indicaties voor handhygiëne blijven gelden.
- Handschoenen kunnen microperforaties bevatten waardoor contaminatie van de eigen handen en/of de patiënten en zijn omgeving mogelijk is. Daarom is het belangrijk om:
 - je handen te ontsmetten vooraleer je handschoenen aantrekt.
 - je handen na het verwijderen van de handschoenen te ontsmetten.
- Ontsmet nooit je handschoenen.

2.2.1.2 *Respecteer de indicaties voor het dragen van handschoenen:*

Steriele handschoenen

Bescherm de patiënt tijdens invasieve procedures: chirurgische ingreep, bevalling, invasieve medische (plaatsing blaassonde, centraal veneuze katheter) en radiologische (arteriografie) ingrepen en steriele bereidingen (TPN en chemobereidingen).

Niet-steriele handschoenen

Bescherming van de zorgverlener bij risico op blootstelling aan bloed, lichaamsvochten, slijmvliezen, niet-intacte huid of besmet materiaal.

- Direct patiëntencontact: bloedafname, plaatsen of verwijderen van een perifeer infuus, verwijderen van een bevuild verband, anaal of vaginaal onderzoek, intiem toilet, contact voorzorgmaatregelen (bv. CPE, MRSA ...).
- Indirect patiëntencontact: lichaamsvochten verwijderen, besmet materiaal of linnen manipuleren of reinigen, afval manipuleren en verwijderen.

Geen indicatie voor het dragen van handschoenen:

Geen risico op blootstelling aan lichaamsvochten, slijmvliezen of besmet materiaal.

- Direct patiëntencontact: parameters nemen, inspuitingen (SC, IM, ID), patiënt wassen (uitgezonderd intiem toilet), perifere katheter manipuleren, wondzorg met no-touchtechniek ...
- Indirect patiëntencontact: orale medicatie toedienen, zuurstof of aerosol toedienen, dienbladen opdienen en afruimen, patiënt vervoeren ...

2.2.1.3 Correct verwijderen van niet-steriele handschoenen

Wanneer?

- Na elke patiënt en vóór je de kamer verlaat.
- Meteen verwijderen na indicatie.
- Bij onderbreking van een handeling (bv. Telefoneren).
- Telkens handhygiëne toepassen (5 indicaties voor handhygiëne).
- Na manipulatie van lichaamsvochten en/of besmet materiaal.

Hoe handschoenen verwijderen?

2.2.2 Het dragen van mondneusmaskers

2.2.2.1 Verzorgingsmasker (= chirurgisch masker)

Indicaties

- Bescherming van eigen slijmvliezen t.h.v. mond en neus tegen spatten van bloed en/of lichaamsvocht
- Isolatie: contact+ (MRSA) en druppel (COVID-19).
- Bescherming van de patiënt bij een invasieve procedure (bv. plaatsing van een diep veneuze katheter).
- Steriele zone (bv. OK, cleanroom).
- Verkoudheidsklachten bij patiënten (zowel patiënt als medewerker dragen een mondneusmasker).
- Als je zelf verkoudheidsklachten hebt.
- Afname nagelkweek d.m.v. fraisen.
- Obductiekamer tijdens autopsie.
- Vriescoupe microtoom

Bevestiging

- De gekleurde zijde wordt naar buiten toe gedragen.
- Plooibare strip t.h.v. neus nauw aansluitend aandrukken.

2.2.2.2 FFP2 masker

Indicaties:

- aerosol genererende procedures: endotracheale intubatie, bronchoscopie, open tracheale aspiratie, balloneren, beademde patiënt draaien naar buikligging, ontkoppelen van de beademing, NIV, tracheotomie, sommige tandheelkundige ingrepen
- luchtisolaties/aerogene overdracht (bv. tbc, mazelen)

FFP2-masker correct positioneren

Correct dragen van FFP2-masker

1

Ontsmet of was je handen.

2

Zorg dat er **geen knikken** in de metalen beugel zitten: plooi de beugel zo nodig recht.

3

Plaats het masker over je **neus, mond en kin** met de oor- of hoofdlussen.

4

Duw de metalen beugel aan langsheen je **neusbrug**.

5

Check de pasvorm: plaats je handen op het masker tegen je gezicht, **adem stevig in en uit**.

Indien je een **luchtstroom** voelt langsheen de randen van het masker, moet je het masker **herpositioneren en/of steviger aanspannen**.

Gebruik zo nodig een **earsaver**.

N713

2.2.2.3 Mondneusmaskers correct verwijderen (zowel verzorgingsmasker als FFP2)

- Neem het masker bij de elastiekjes of lintjes.
- Raak de buitenzijde niet aan.
- Deponeer het bij het niet-risicohoudend medisch afval.
- Ontsmet nadien je handen.

2.2.3 Het dragen van oogbescherming

Draag steeds oogbescherming (een veiligheidsbril of faceshield) wanneer er lichaamsvochten in je gelaat kunnen komen.

Indicaties

- Bescherming van eigen slijmvliezen bij kans op spatten of nevel van bloed, lichaamsvochten, secreties en excreties in het gelaat (ogen).

- Ook bij zorg van hoestende of niezende patiënt die geen mondneusmasker kan dragen.
- Bij alle aerosol genererende procedures: endotracheale intubatie, bronchoscopie, open tracheale aspiratie, balloneren, beademde patiënt draaien naar buikligging, ontkoppelen van de beademing, NIV, tracheotomie, sommige tandheelkundige ingrepen.

Correct gebruik:

- Oogbescherming beschermt ook de zijkanten van je ogen, let hierop bij het dragen van een veiligheidsbril.
- Na gebruik: reinig en ontsmet de veiligheidsbril of het faceshield.

2.2.4 Het dragen van een beschermshort

Indicaties

- Draag een zuivere niet-steriele short met lange mouwen, om de huid te beschermen en de arbeidskledij niet te bevuild met spatten of nevel van bloed, lichaamsvochten, secreties en excreties. Een beschermshort is bedoeld voor éénmalig gebruik: verwijder een gebruikte short zo snel mogelijk.

Aantrekken van een beschermjas

- Ontsmet eerst je handen.
- Trek de short aan, de opening komt aan de rugzijde.
- Knoop de lintjes dicht ter hoogte van je schouders en middel.
- Doe dan pas eventuele andere persoonlijke beschermingsmaterialen aan (oogbescherming, handschoenen ...).

Uittrekken van een beschermjas

- Doe eerst je (wegwerp)short uit, dan pas je handschoenen.
- Trek de lintjes langs de buitenzijde los.
- Trek de short uit door hem langs de buitenzijde van je schouders over je armen te trekken.
- Doe nadien je handschoenen uit.
- Gooi short en handschoenen in de afvalzak.
- Ontsmet je handen.

2.3 INCIDENTMELDING

Definities:

Incident: onbedoelde gebeurtenis tijdens het zorgproces die de patiënt bereikt en tot schade heeft geleid of (nog) zou kunnen leiden.

Dit kan gebeuren doordat:

- een zorgverlener niet volgens de professionele standaard handelde, of
- er iets misliep in de organisatie of het zorgsysteem.

Bijna-incident: onbedoelde gebeurtenis tijdens het zorgproces die tot schade aan de patiënt had kunnen leiden, maar die tijdig werd opgemerkt en gecorrigeerd, zodat de patiënt niet werd bereikt.

Risico: onveilige situatie die men wil aankaarten, zonder dat er een specifieke patiënt bij betrokken is. Bijvoorbeeld: een infrastructureel of materiaalprobleem dat tot een incident kan leiden.

Alle (bijna-)incidenten patiëntenzorg, agressie-incidenten en risico's (formulier in ontwikkeling) kunnen elektronisch gemeld worden via intranet.

Snel naar

Contactenboek Ziekenhuis-hygiëne Antibiotica-beleid Samen digitaal Procedures (QDMS) Service- en meldportaal Toepassingen en links W.O.W. AZSTM Leeft!

SharePoint Zoeken op alle sites Veerle Van Cutsem VC

Home HR Kwaliteitszorg Beleid Noodplan Informatie Preventie en milieu Mijn intranet Zoeken

Intranet AZ Sint-Maarten

Verzenden naar

Arco facturen flow	C-meal	Aantal bedden (ICMS-enkel voor spoedgevallen)	Aanvraag PET/CT Centrum Vesalius
CVWarehouse ATS	Data Warehouse Rapporten	Antibiotica-beleid	Carenet
Digitaal OK	Econodat	E-compendium	Intranet Emmaüs
Electra	Emma - ICT-portal	Labo-info	Portal4Care
Emmaüs toolset	EMV - Productieomgeving	UpToDate - Medische database	Wachtdiensten
Interim aanvragen	Meldformulieren (Zenya)	W.O.W.	Ziekenhuishygiëne
ORLine Web Monitoring	Outlook Online		

3 VEILIGHEID van de medewerker

3.1 Prikongevallen

3.1.1 Prikongevallen voorkomen

Gebruik een naaldcontainer en werk veilig met scherpe voorwerpen.

Correcte wijze van afkoppelen van scherpe voorwerpen via de naaldcontainer:

In acht te nemen:

- **NOOIT:**
 - herkappen
 - naalden buigen of breken
 - scherpe voorwerpen laten rondslingeren
 - scherpe voorwerpen in een vuilnisbak of -zak
- Verwijder naalden, bistouris via afkoppelsysteem.
- Respecteer de maximale vullijn.
- Bloedafname: gebruik een gesloten vacuutainersysteem.
- Transport vuilniszakken: van het lichaam afgewend houden.
- Werk geconcentreerd en zorgvuldig.
- Neem de tijd voor risicovolle handelingen.
- Vraag hulp als de patiënt niet wil of kan meehelpen.
- Ken je immuunstatus voor tetanus en hepatitis B.

3.1.2 Wat te doen bij een prikongeval?

- Laat de wonde uitbloeden en ontsmet met een alcoholische oplossing.
- Ga naar dienst spoedgevallen (route 090) voor een medisch consult.
- Doe een aangifte arbeidsongeval en laat je verder opvolgen door een arbeidsgeneesheer.

De uitgebreide procedure kan je terugvinden in het procedurehandboek.

3.2 EHBO/arbeidsongeval

Eerste hulp bij een arbeidsongeval of een EHBO-incident wordt toegediend via de dienst spoedgevallen (route 090).

In geval van een arbeidsongeval moet er een aangifte worden gedaan. De werkinstructie hiervoor is terug te vinden op het HR-portaal.

3.3 Arbeidskledij

3.3.1 Dienstkledij:

- De dienstkleding vervult zowel een herkenbare als een beschermende functie, zowel voor de patiënt als voor de medewerker.
- Dienstkleding moet worden gewisseld zodra deze bevuild is.
- Dienstkleding wordt standaard met korte mouwen gedragen, zodat handen en polsen op een correcte manier gewassen en ontsmet kunnen worden. Bij uitsluitend administratief werk zijn lange mouwen toegestaan.
- De dienstkleding moet altijd volledig gesloten gedragen worden.
- Het is niet toegestaan om over de dienstkleding sjaals, vesten of truien te dragen. Fleecevesten zijn beschikbaar als je het te koud hebt.
- Wanneer er een reëel risico bestaat op besmetting van de werkkledij met bloed of andere lichaamsvochten, is het dragen van een overschort verplicht.
- Ook bij isolatie van patiënten moet een overschort gedragen worden, als dit is voorgeschreven.

3.3.2 Schoeisel:

- Schoenen moet gemaakt zijn uit goed afwasbaar materiaal.
- Schoenen moeten bovenaan gesloten zijn.
- De hak is niet opvallend verhoogd.
- De zool bestaat uit een antislipmateriaal dat geluiddempend is.

3.4 Contact met ioniserende straling

3.4.1 Afspraken

Op deze diensten kan je in contact komen met ioniserende straling:

- medische beeldvorming
- cathlab
- nuclaire geneeskunde
- radiotherapie
- OK
- endoscopie
- pijnkliniek

Betreed je een gecontroleerde zone, dan ben je verplicht:

- een dosimeter te dragen;
- de vereiste persoonlijke beschermingsmiddelen te dragen;
- geïnformeerd zijn over de risico's verbonden aan straling en de installatie.

Er zijn 3 manieren om jezelf te beschermen tegen bestraling (ALARA-principe):

- Tijd ($\text{Tijd} \div 2 = \text{Dosis} \div 2$)
- Afstand ($\text{Afstand} \times 2 = \text{Dosis} \div 4$)
- Afscherming (dragen van een loodschort, bijvoorbeeld)

3.4.2 Opleiding en informatie

Het stralingsportaal biedt toegang tot alle relevante informatie en werkafspraken die van toepassing zijn op de betreffende diensten.

Het is niet toegestaan om toestellen te bedienen zolang men niet beschikt over de vereiste wettelijke kwalificaties met betrekking tot straling.

3.5 Ergonomie

Ergonomie betekent het aanpassen van de werkomgeving aan de mens, en niet andersom. In de zorg vertaalt dit zich naar het werken op een manier die je lichaam zo min mogelijk belast, terwijl je toch kwaliteitsvolle zorg biedt aan je patiënten.

Zorgverleners voeren vaak fysieke handelingen uit zoals tillen, verplaatsen, ondersteunen en langdurig staan of zitten. Zonder goede ergonomische gewoontes kan dit leiden tot overbelasting, pijn of zelfs langdurige letsels.

Door bewust ergonomisch te werken, beschermen we niet alleen onze eigen gezondheid, maar zorgen we ook voor een veilige en comfortabele omgeving voor de mensen aan wie we zorg verlenen.

Het ziekenhuis neemt verschillende initiatieven om ergonomisch werken mogelijk te maken. Denk maar aan ergonomische bureaustoelen, zit-stabureaus voor beeldschermwerkers, gemotoriseerde tilliften in de patiëntenkamers, elektrische karren en trekkers ...

Op het ergonomieportaal vind je naast de informatie met betrekking tot hef-, til- en verplaatsingstechnieken en de hulpmiddelen voor deze handelingen ook terug hoe je het best je bureaustoel kan instellen.

3.6 Welzijn

3.6.1 Agressie door derden

Onder agressie en geweld verstaan wij alle uitingen van verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag die bedreigend, intimiderend of kwetsend zijn, of die lichamelijke of psychische schade kunnen veroorzaken. Dit kan zijn:

- schelden of schreeuwen
- dreigen met geweld
- fysieke aanvallen of vernieling
- intimiderend gedrag of stalken
- discriminatie, seksueel grensoverschrijdend gedrag of andere vormen van intimidatie

3.6.1.1 Stappen te nemen bij een agressie-incident

1. Kalmeer de agressor.

2. Indien nodig:
 - activeer de agressiezoemer.
 - verwittig supervisor.
 - verwittig politie.
3. Kijk de schade na:
 - Lichamelijke schade: ga naar de dienst spoedgevallen en laat je verzorgen. Vul het formulier 'Voorlopige aangifte van een arbeidsongeval' in.
 - Psychische schade: neem contact op met MST via je hoofdverantwoordelijke of vink bij de elektronische registratie 'Opvang/debriefing voor betrokkene(n) is gewenst' aan.
 - Materiële schade: verwittig de technische dienst. Er wordt een schaderegistratieformulier en een proces-verbaal ingevuld.
4. Maak een melding van de agressie via intranet.

Ter info: Als er nood is aan een ondersteunend gesprek met MST -> vink 'Opvang/debriefing voor betrokkene(n) is gewenst' aan.

3.6.1.2 Analyse en nazorg

Bij het analyseren van een incident wordt systematisch informatie verzameld aan de hand van fysiek bewijsmateriaal, interviews en dossierstudie. Doel hiervan is het opstellen van een feitelijke tijdlijn van de gebeurtenissen, zonder interpretaties. Op basis daarvan volgt een grondoorzaakanalyse, gericht op het blootleggen van structurele tekortkomingen in beleid, procedures en infrastructuur. Dit vormt de basis voor het bepalen van gerichte verbeteracties om herhaling te voorkomen.

AZ Sint-Maarten zorgt ervoor dat betrokkenen na een incident zo snel mogelijk worden opgevangen. Aansluitend volgt de fase van nazorg. De impact van een incident kan nog weken aanhouden en het is belangrijk om de getroffen persoon in die periode op een systematische manier te ondersteunen. Dit vergroot de kans op een gezonde verwerking van de gebeurtenis.

Een ingrijpend incident treft zelden slechts één persoon. Vaak zijn meerdere mensen – direct of indirect – geraakt.

3.6.1.3 Opleiding

AZ Sint-Maarten biedt volgende opleidingen aan:

- omgaan met verbale agressie
- omgaan met fysieke agressie

3.6.1.4 Informatie

Werkafspraken zijn terug te vinden in het procedurehandboek onder 'Omgaan met agressie'.

3.6.2 Psychosociale risico's op het werk

Binnen AZ Sint-Maarten beschikken we over een netwerk van vertrouwenspersonen die bijdragen aan het voorkomen en aanpakken van psychosociale risico's op het werk.

Wat verstaan we onder psychosociale risico's?

Denk aan stress, burn-out, conflicten, pesterijen, geweld of ongewenst seksueel gedrag.

Wat kan je doen bij een probleem?

Probeer in de eerste plaats het probleem rechtstreeks te bespreken met de betrokken persoon.

Lukt dat niet? Praat erover met je leidinggevende of een collega. Ook de vakbond kan een aanspreekpunt zijn.

Blijft het probleem bestaan of heb je nood aan extra ondersteuning?

Aarzel dan niet om contact op te nemen met een van de vertrouwenspersonen. Zij luisteren, geven advies en begeleiden je verder indien nodig. Informatie over onze vertrouwenspersonen kan je terugvinden op het intranet.

3.7 Gevaarsymbolen en waarschuwingstekens

In het ziekenhuis zijn verschillende gevaarlijke producten aanwezig. Er bestaan specifieke afspraken en procedures rond het werken met gevaarlijke producten en wat te doen in geval van calamiteit met deze gevaarlijke producten.

3.7.1 Gevaarsymbolen

Gevaarlijke stoffen zijn stoffen die schadelijk kunnen zijn voor mens, dier of milieu. Denk hierbij aan ontvlambare, giftige, bijtende of schadelijke chemicaliën. Ze kunnen voorkomen in vaste, vloeibare of gasvormige toestand.

De verpakkingen van gevaarlijke producten worden gelabeld door een gevaarsymbool (zie onderstaande tabel).

Het ziekenhuis beschikt over een databank waarin alle gevaarlijke producten die binnen het ziekenhuis aanwezig zijn, worden geregistreerd.

De procedures en werkinstructies zijn beschikbaar op de respectievelijke diensten en eenheden.

Wat wordt er van jou verwacht?

- **Lees altijd het etiket en het veiligheidsinformatieblad (VIB)**
Voordat je met een stof werkt, moet je weten wat de risico's zijn en hoe je veilig kunt werken. Elk product heeft een VIB (Safety Data Sheet) waarin deze informatie staat.
- **Gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's)**
Denk aan handschoenen, veiligheidsbril, schort of ademhalingsbescherming. Deze worden door de organisatie verstrekt en moeten altijd volgens de instructie worden gedragen.

- **Volg de werkvoorschriften en procedures**

Er zijn vaste procedures voor het gebruik, transport, opslag en de afvoer van gevaarlijke stoffen. Zorg dat je deze kent en naleeft. Bij twijfel: vraag het aan je leidinggevende.

- **Zorg voor een schone en veilige werkplek**

Ruim gemorste stoffen direct op (volgens protocol), sluit verpakkingen goed af en zorg dat alleen bevoegde personen toegang hebben tot gevaarlijke stoffen.

- **Weet wat je moet doen bij incidenten**

Bij morsen, brand, blootstelling of andere incidenten moet je snel en juist reageren. Volg het noodprotocol en meld elk incident meteen aan je leidinggevende.

Symbol	Betekenis
	(Zeer) licht ontvlambaar
	Schadelijk, irriterend
	Bijtend, corrosief
	Giftig
	Explosief
	Oxiderend
	Milieugevaarlijk
	Kankerverwekkend, toxisch
	Gassen onder druk

3.7.2 Waarschuwingstekens

De driehoekige waarschuwingstekens op de werkvloer dienen om **gevaar of risico's aan te duiden**. Ze zijn een belangrijk onderdeel van de **veiligheids- en waarschuwingssignalisatie** op werkplekken en bedoeld om werknemers en bezoekers te waarschuwen voor mogelijke gevaren, zodat ze passende voorzorgsmaatregelen kunnen nemen.

Deze tekens hebben een driehoekige vorm, een gele ondergrond met een zwarte rand en een zwarte tekening.

Hier geven we een overzicht van de waarschuwingstekens aanwezig in het ziekenhuis. De ruimtes aangegeven met deze tekens zijn beperkt toegankelijk.

Biologisch gevaarlijke stoffen

Gevaar

Explosieve stoffen

Ontvlambare stoffen

Giftige stoffen

Bijtende stoffen

Radioactieve stoffen

Laserstralen

Elektrische gevaren

4 Specifieke gevaren

4.1 Werken op hoogte

'Werken op hoogte' zijn alle werkzaamheden waarbij een valrisico van meer dan 2 meter bestaat.

Dit betekent dat:

- werkzaamheden uitgevoerd op een hoogte vanaf 2 meter boven de grond of een lagere vloer onder de noemer 'werken op hoogte' vallen;
- het hierbij kan gaan om het gebruik van ladders, steigers, hoogwerkers, platformen ...

Er is een onderscheid in werksituatie:

- Tijdelijke werksituaties: werken op hoogte met behulp van arbeidsmiddelen zoals een ladder, steiger, hoogwerker, hijskooi ...
- Permanente werksituaties: werken op een dak of balkon, trap of vast werkplatform ...

4.1.1 Preventiemaatregelen (hiërarchie)

1. Vermijden van werken op hoogte → gebruik als het mogelijk is alternatieve werkmethoden (bv. verlengde gereedschappen, prefabonderdelen, werken terugbrengen naar grondniveau).
2. Collectieve beveiliging → bv. vaste steigers, leuningen, vangnetten, dakrandbeveiliging.
3. Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) → Veiligheidsharnassen met valstoplijnen, valblokken, helmen met kinriem.

4.1.2 Gebruik van hulpmiddelen

Hulpmiddel	Toepassing	Voorwaarden
Ladders	Enkel voor kortdurend werk.	Moet stabiel gezet worden, 3-puntscontact behouden.
Steigers	Langere werken op hoogte.	Moet gekeurd en correct gemonteerd zijn door opgeleid of bevoegd personeel.
Hoogwerkers	Toegankelijkheid op moeilijk bereikbare plaatsen.	Opleiding vereist, enkel door bevoegd personeel.

4.1.3 Procedure

De richtlijnen met betrekking tot werken op hoogte zijn beschreven in de werkafpraak 'werken op hoogte'.

4.2 Werken met vuurvergunning

Werken met vuurvergunning zijn alle werkzaamheden waarbij open vuur, hitte of vonkvorming kan ontstaan en die daardoor een brand- of explosiegevaar vormen.

Voorbeelden van werken met vuurvergunning

- lassen (elektrisch of autogeen)
- snijbranden/solderen/gutsen
- slijpen, schuren of snijden met vonkvorming
- gebruik van branders, hete luchtpistolen of fakkels
- verwarmingstoestellen (bv. bij bitumen dakwerken)
- open vuur of vonken in ruimten met brandbare materialen, gassen of dampen

4.2.1 Preventieve maatregelen

Controle uitvoeren voor aanvang van de werken:

- verwijderen of afdekken van brandbare materialen;
- aanwezigheid van brandblusmiddelen controleren;
- beschermen van openingen (vloeren, wanden, leidingen);
- aanwijzen van een brandwacht indien noodzakelijk;
- aanvragen van een vuurvergunning.

4.3 Werken in besloten ruimten

'Werken in een besloten ruimte' betekent werken in een **ruimte die niet bedoeld is om langdurig in te verblijven**, die vaak **moeilijk toegankelijk** is en waar risico's kunnen ontstaan voor de gezondheid en veiligheid van de werknemer.

Een besloten ruimte heeft meestal de volgende kenmerken:

- **beperkte in- en uitgangen** (bv. een mangat, luik of nauwe deur).
- **geen of slechte ventilatie** waardoor gevaarlijke stoffen, dampen of zuurstofgebrek kunnen ontstaan.
- **niet ontworpen voor regelmatig verblijf van mensen**, maar eerder voor opslag, leidingen, tanks, silo's ...

Voorbeelden van besloten ruimtes:

- opslagtanks, silo's en vaten
- riolen en putten
- kelders en kruipruimtes
- leidingen, pijpen en schachten

4.3.1 Gevaren bij werken in een besloten ruimte:

- zuurstofgebrek
- giftige of brandbare gassen/dampen
- brand- en explosiegevaar
- beknelling of verstikking
- beperkte vluchtmogelijkheden bij een ongeval

4.3.2 Maatregelen

- risicoanalyse uitvoeren voor aanvang van het werk
- meten van zuurstof- en gasconcentraties
- ventilatie voorzien
- toezicht en communicatie met de omgeving buiten de bewuste ruimte
- gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (bv. adembescherming, harnas)
- werkvergunning voor besloten ruimte

4.4 Werken aan toestellen uit een besmette ruimte

Onderhoud aan toestellen die afkomstig zijn uit **besmette ruimten in een ziekenhuis** (zoals isolatiekamers, operatiezalen of covid-/infectieruimtes) vraagt om een **gestructureerde procedure** om besmettingsrisico's voor medewerkers te vermijden en verspreiding van pathogenen te voorkomen.

4.4.1 Voorbereiding:

- **Overleg met de verantwoordelijke verpleegkundige/diensthofd** over de status van de patiënt en mogelijke besmettingsrisico's.
- Controleer of er een **vrijgave** is om het toestel te verwijderen.
- Verzamel de nodige **PBM (Persoonlijke Beschermingsmiddelen)**:
 - wegwerphandschoenen (dubbel bij hoog-risico)
 - beschermende jas of overall
 - mondmasker (FFP2 of chirurgisch, afhankelijk van pathogeen)
 - beschermende bril/gelaatsscherm bij kans op spatten
- Zorg voor desinfectiemateriaal: reinigingsdoekjes met geschikt middel (bv. alcohol 70%, chlooroplossing of ziekenhuisdesinfectiemiddel volgens RIVM/ziekenhuisprotocol).

4.4.2 Maatregelen:

- Draag correcte persoonlijke beschermingsmiddelen.
- **Grove vervuiling** (bloed, secreet) reinig je meteen lokaal met wegwerpdoekjes en een geschikt desinfectiemiddel.
- Werk in een daartoe bestemde ruimte met goede ventilatie en faciliteiten voor afvalafvoer.
- Reinig eerst: verwijder zichtbaar vuil met water + neutraal reinigingsmiddel.
- Desinfecteer vervolgens met een door het ziekenhuis goedgekeurd desinfectiemiddel, respecteer inwerktijden.
- Pas je handhygiëne toe.

4.5 Werken in de buurt van de MRI

Werken in de buurt van een MRI-scanner vraagt om speciale voorzorgsmaatregelen, omdat een MRI een zeer sterk en constant magnetisch veld heeft, vaak gecombineerd met wisselende radiofrequente en gradiëntvelden.

4.5.1 Maatregelen:

- Magnetisch veld is altijd aan → neem nooit ferrometalen mee.
- Er is een strikte toegangscontrole en screening.
- Gebruik MRI-compatible materialen en PBM's.
- Neem geluid en noodprocedures in acht.

5 PBM Matrix

V = verplicht

A = aangewezen

O = afhankelijk van omstandigheden

Dienst	Taak	Veiligheidsschoen (Procedure)	Oogbescherming		Ademhalingsbescherming		Gelaatsbescherming	Gehoorbescherming		Handschoenen				Wegwerpschoort
			Veiligheidsbril	Lasscherm/-bril	Stofmasker	Masker Zorg		Oordopjes	Oorkappen	Werkhandschoenen	Lashandschoenen	Chemisch	Handschoenen zorg	
Technische dienst	Algemeen	V Min S1												
Magazijn	Algemeen	V Min S1												
Goederenvervoer	Algemeen	V Min S1												
Spoed	pre-hospitaal	V S3												
Technische dienst	Lassen	V		V							V			
	Zagen (metaal)	V	V		V				V	A				
	Houtbewerking	V	V		V				V	A				
	Boren	V	V					V	A					
	Ontstoppen (chemisch)	V	V									V		
	Elektriciteit	V												
Zorg	aërosol- genererende procedures		V			V FFP2							V	
	spatten of nevel van bloed, lichaamsvochten, secreties en excreties		V			V							V	
Iedereen	Infectieuitbraak					V							O	O

6 Herfstvaccinatie

In AZ Sint-Maarten krijgen alle medewerkers de kans om zich in het najaar gratis te laten vaccineren tegen COVID-19 en/of griep. Je laten vaccineren heeft meerdere voordelen:

- Je beschermt jezelf: snellere immuunrespons, minder ernstig ziekteverloop en minder kans op ernstige/levensbedreigende complicaties.
- Je beschermt de patiënt die behoort tot de risicogroep en gevoelig is voor complicaties.
- Je beschermt je collega's, waardoor er minder uitval is.
- Je beschermt je gezin, familie en vrienden.

Medewerkers die zich niet laten vaccineren dienen tijdens de epidemie een mond-neusmasker te dragen om besmetting van patiënten en collega's te voorkomen.

Wanneer je als student je stage doet in AZ Sint-Maarten tijdens een epidemie en je bent niet gevaccineerd tegen griep en COVID-19, dan vragen we je om een mond-neusmasker te dragen. We raden je aan om je via je huisarts te laten vaccineren tegen zowel griep als COVID-19.